

Vpeljava pridelave ohranjevalnih semenskih mešanic za obnovo degradirane travne ruše na območju Športnega centra Pokljuka

PROGRAM
RAZVOJA
PODEŽELJA

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja: Evropa investira v podeželje

Pilotni projekt poteka v okviru ukrepa Sodelovanje iz Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014–2020, podukrep 16.5: Okolje in podnebne spremembe. Projekt financirata Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja in Republika Slovenija.

Vodilni partner

Kmetijski inštitut Slovenije

Koordinator projekta

dr. Vladimir Meglič
vladimir.meglic@kis.si

<https://www.facebook.com/PilotniPokljuka>

<https://twitter.com/PokljukaP>

https://www.kis.si/Pilotni_Pokljuka

Projektni partnerji

ŠPORTNI CENTER triglav POKLJUKA

Kmetija Medja Magdalena
Kmetija Zupanc Jakob
Kmetija Zupanc Valentin
Kmetija Korošec Janez

Namen projekta

Namen pilotnega projekta je, da s sodelovanjem strokovnjakov, kmetov ter upravljavcev zavarovanih območij vzpostavimo sistem dolgoročne pridelave ohranjevalnih semenskih mešanic na kmetijah s površinami, ki ležijo v vplivnem območju Triglavskega narodnega parka. Na ta način bo projekt prispeval k obnovi degradiranih površin na območju Športnega centra Pokljuka. S pomočjo izvedenih aktivnosti želimo pridobiti čim več novih strokovnih in znanstvenih spoznanj o različnih postopkih pridelave tovrstnih mešanic in obnovi travnih površin v visokogorju.

“**Možnosti uporabe lokalnih ohranjevalnih semenskih mešanic tudi izven zavarovanih območij (parki, pešpoti, okolica javnih objektov itd.) je praktično neomejena.**”

Aktivnosti

Preizkus različnih metod pridobivanja semen

- Ročno zbiranje semen
- Žetev semen s kombajnom
- Razmnoževanje semen posameznih travniških vrst

Preizkus različnih metode obnove degradiranih območij

- Setev požete semenske mešanice
- Prenos neuvele pokošene travniške biomase
- Prenos posušene travniške biomase (sena)
- Raztros eno leto starega sena z različnimi
- Raztros senenega drobirja

Rezultati

- Zadostno pokritost tal (več kot 70 %) smo dosegli na površinah, kjer smo posejali požeto ohranjevalno semensko mešanico, in na površinah, kjer smo nanесли neuvele pokošeno travniško biomaso.
- Velik vpliv na uspešnost obnove ima tudi lokacija degradiranega zemljišča (osenčenost, lega, izpostavljenost vetrni in vodni eroziji). Zaradi slednjih dejavnikov so bili rezultati pri določenih metodah slabši od pričakovanj.
- Žetev semenskih mešanic s kombajnom je mogoča le na kmetiji Medja. Na drugih kmetijah je mogoče vzpostaviti dolgoročno pridelavo semenskih mešanic le s krtačnim strojem ali nabiranjem semen posameznih rastlinskih vrst.

Vplivi na okolje

Pridelava ter setev ohranjevalnih semenskih mešanic oz. uporaba drugih metod renaturacije z rastlinsko biomaso, ki izvira iz vrstno bogatega travinja, lahko pomaga obnoviti oz. izboljšati delež vrstno bogatih travnikov, katerih delež je v zadnjih desetletjih močno upadel. Izboljšajo se pogoji za življenje prostoživečih živali katerim tovrstni habitati predstavljajo pomemben vir hrane, izboljša se tudi genska raznolikost posamezne rastlinske vrste. Uporaba ohranjevalnih semenskih mešanic na zavarovanih območjih in izven zavarovanih pripomore k ustvarjanju privlačne krajine, s čimer se izboljša tudi počutje ljudi.

Koristi za kmete

Za proizvodnjo ohranjevalnih semenskih mešanic bi lahko na površinah KG na območju TNP dosegli dolgoročno rentabilno pridelavo in zadovoljiv nivo finančne pokritosti. Izkušnje iz tujine kažejo, da potrebujejo pridelovalci ohranjevalnih semenskih mešanic praviloma 10 letno prehodno obdobje, za doseg rentabilnost. Poleg uporabe semenskih mešanic pri obnovi lokalne javne infrastrukture, bi lahko KG z ločeno semensko pridelavo izbranih trajnic in prodajo na lokalnih turističnih točkah dosegli dodaten dohodek. Vendar, gre za specifično pridelavo, ki v začetnih letih zahteva pripravljenost na različna tveganja oz. je nujen večletni proces učenja.

Sklepi

Uspešnost setve in vznika ohranjevalne semenske mešanice, je odvisna od številnih dejavnikov. Ohranjevalne semenske mešanice so v primerjavi s komercialnimi sestavljene iz velikega števila vrst, se počasi razvijajo, omogočajo razvoj prisotnih rastlinskih vrst v talni semenski banki in zato ustvarijo bolj raznoliko travno rušo. Uporaba biotsko pestrih travnikov za pridelavo ohranjevalnih semenskih mešanic prispeva k večjim možnostim ohranitve pisanih travnikov in pestrosti krajine.

Sodelujoče kmetije so s svojimi travniškimi površinami tudi v prihodnosti pripravljene sodelovati kot donatorji ohranjevalnih semenskih mešanic za obnovo degradiranih površin znotraj Triglavskega narodnega parka. Verjetno pa bi morale obstajati večje povpraševanje po rabi mešanic, saj bi tako pridelava postala tudi širše tržno zanimiva.

K večjemu zanimanju kmetov za semensko pridelavo, bi zagotovo pripomogla zakonska ureditev uporabe in naravovarstven nadzor uporabe ohranjevalnih semenskih mešanic pri izvedbi zemeljskih del in drugih gradbenih posegih ob cestni in javni infrastrukturi ter ozaveščanje potrošnikov o prednostih uporabe.

Problemi na katere smo naleteli

Zaradi ozkih dostopnih poti in razgibanosti travniških površin KG, smo semena posameznih rastlinskih vrst zbirali ročno ter jih nato množili v vzgojnem nasadu KIS v Mengšu. Zaradi prej naštetih omejitev in skromne opremljenosti kmetij s kmetijsko mehanizacijo, smo prenos pokošene zelene mase na površine ŠCP izvedli s pomočjo ustrezne nakladalke zunanjega izvajalca.

